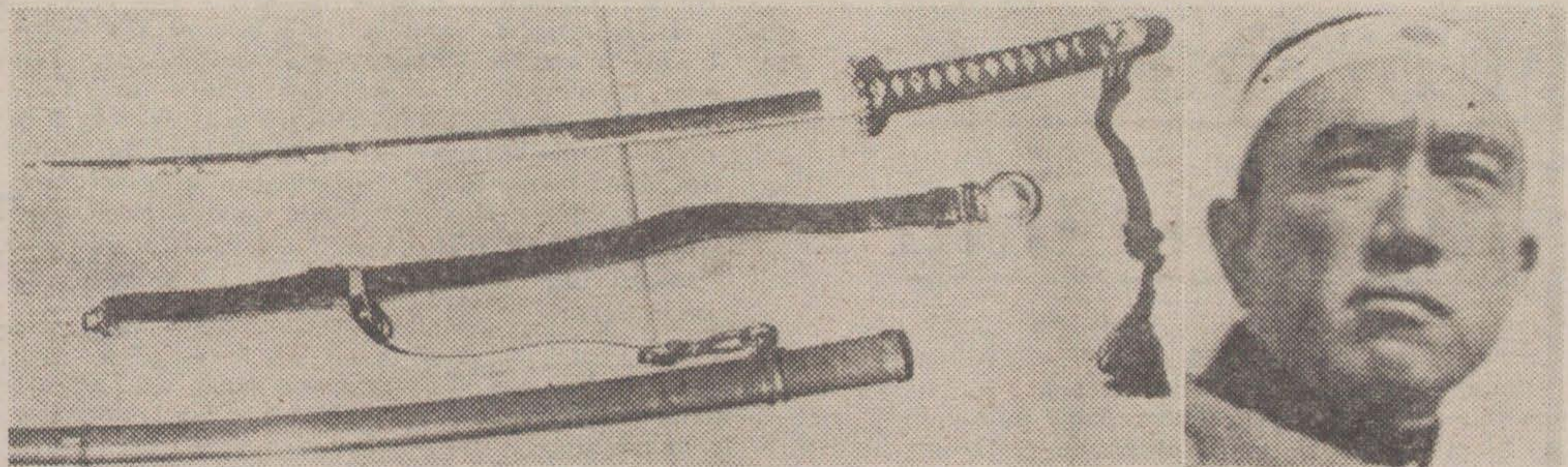

Med det här svärdet halshöggs Mishima sedan han sprättat upp sin mage...

Med det här svärdet halshöggs japanske författaren Mishima under sin självmordsakt.

- men det var inte HARAKIRI

Den japanske stjärnförfattaren Yukio Mishima, 45, som 25 november begick rituellt självmord i Tokyo var en stor älskare av tradition och noggranna ceremonier, inte minst kring sin egen person.

Det är därför en förolämpning mot hans minne att kalla självmordet för harakiri.

Det var seppeko, vilket ytligt sett är samma sak som harakiri, det vill säga att skära upp magen på sig själv.

Men innebörden är en helt annan.

En av Sveriges främsta Japanexperter, rektor Robert von Sandor, 41, Lidingsö, säger:

Hara betyder mage, kiri betyder skära. Harakiri betyder skära upp magen. Men det kan likaväl vara ens egen mage som någon annans eller något djurs. Det är en ren slaktterm.

Seppeko däremot betyder att man skär upp sin egen mage under strängt rituella former. Men de två orden skrivs likadant på japanska.

von Sandor tvivlar starkt på pressuppgifterna från Japan att Mishima skulle ha begått seppeko med samma svärd som han några sekunder efteråt halshöggs med. Halshuggningen tillhör visserligen ritualen men måste ske med ett helt annat svärd än det som sticks i magen, von Sandor:

Det är tekniskt omöjligt att på regelrätt sätt skära upp sin mage med ett långt svärd. Det blir på sin höjd ett harakiri. Ett vanligt självmord. Men jag tror inte att Mishima nedlät sig till något sådant.

Så här går en seppeko i princip till enligt den tusenåriga samurajtraditionen:

Fyra bastmattor har lagts ut på platsen.

Ett eller flera vittnen sitter på hällarna i rad framför mattorna. Huvudpersonen kommer in,

ofta klädd i vitt, dödens färg, och bugar och sätter sig på mattan vänd mot vittnena. Framför honom står en träställning med det cirka 30 cm långa seppekosvärdet (tanto) i sin slida.

Till vänster om huvudpersonen sitter hans personligen utvalde adjutant (kaichaku) som ska hugga huvudet av honom. Denne tittar inte på huvudpersonen utan ska i sitt inre känna precis varje reaktion hos denne.

Huvudpersonen kränger av sig kimono på ett visst sätt, mediterar och ställer sinnena på noll.

Huvudpersonen sträcker fram vänster hand. Han drar tanton ur dess slida, lägger tillbaka slidan, sätter tantospetsen mot magen strax ovanför vänstra höftkammen, sticker in den 10 centimeter, drar vapnet snett upp mot nedersta högra revbenet. Blodet rinner ut.

Om han fortfarande är vid medvetande lägger han tanton på träställningen och sitter upprätt, helst något framåtlutad, och inväntar döden.

Kaichakun har långsamt

切腹

Det japanska skrivtecknet för "harakiri" = att skära upp magen. Överst står hara (mage) och under står kiri (skära). Det kan också läsas "seppeko".

rest sig, fortfarande utan att titta på huvudpersonen. Precis när den döendes huvud fallit framåt och innan själva kroppen gör det drar kaichakun sitt långa svärd ur slidan och skiljer huvudet från kroppen med ett enda hugg. Han måste ovillkorligen göra det innan kroppen fallit till marken.

I fallet Mishima måste kaichakun hugga tre gånger innan han lyckades.

Efteråt sticker kaichakun en liten kniv (kodzuka) i det avhuggna huvudets öra och visar upp huvudet för vittnena. Ceremonin, som kan ha tagit flera timmar, är slut, mattorna kastas och den döde begravs under hedersbetygelser oavsett vad han haft för sig under livstiden. Seppeko har gett honom full upprättelse.

Det finns tre anledningar till rituellt självmord, som för övrigt förbjöds efter andra världskriget:

1 En samuraj (krigare) kunde ha dödat någon som inte fick röras, t ex en engelsman i Japan på 1800-talet. Det var dödsstraff för sådant. Men den dömd kunde benådas att inför vittnen begå seppeko i stället. En stor ära.

2 Protest. Mishima protesterade mot en lagparagraf som hindrar landet att rusta upp militärt. Men det hade varit högst illojalt mot kejsaren och de styrande att bära plakat, kasta ägg och göra annat västerländskt. Det enda raka var ett rituellt självmord inför vittnen. Precis som i gamla tider.

3 Om man själv anser sig ha begått fel eller varit illojal kan man utan vittnen begå självmord. Det gjorde de japanska krigsfångarna under kriget. De ansåg sig ha felat mot kejsaren genom att bli tillfångatagna.

BJÖRN VON BAHR

Alf Montån

BERUSAD APELSIN

- EN DELIKATESS

— Usch, snart är det jul!

Det är min vän TV-producentens hälsning, då jag möter honom på stan.

Påsk, pingst, midsommar och alla andra helger ser folk fram emot. Till Glädjens Högtid är vandringen tung.

Jag är ute för att handla klappar till barnen och lite julkort, och så ska jag titta på möbler.

I varuhuset möter jag artisten Hagge Geigert. Han har en idé:

— Man ska köpa bara sånt som alla i familjen kan ha nytta och glädje av.

Jag stöter också på skådespelaren Carl Axel Elfving och gratulerar honom till hans roliga krumelur i filmen "Rötmånad". (En virrig präst under en begravning).

Tja, ler han. Men det blir aldrig mer.

I hela sitt skådespelarliv har Elfving gjort små fint genomförda krumelurer.

Ge Elfving en stor roll i julklapp!

En underhållare till: författaren Sam Lidman. I hans höstbok, "Syndaboken", finns en saftig, rolig berättelse om en ung flicka som mitt under ett väckelsemöte hetsar upp en predikant till vansinne.

Sam har inget klapptips att avstå. Han är bara ute för att köpa långkalsingar till julvistelsen på landet.

God Jul, chefen

Julkorten börjar bli amerikanska i stilen, så till vida att de försetts med specialtryck. Till "mormor" och till "bror och hans familj".

Men i USA är variationen större. Man kör med kort för varje tänkbar mottagare. Till en "fin brevställare, lärare, granne, advokat, läkare" etc.

Det kan också stå tryckt "speciellt för dig svärson" eller till "min favorit-son" och "från vårt hus till ert hus".

För chefen finns det granna kort med text som "fint att ha dig som chef, god jul".

Säng för klotter

Jag går in i några möbelaffärer, för vi behöver lite nytt. Men det är bökitigt.

Ta det här med sängar exempelvis.

Sängar numera är försedda med stora gavlar, som hänger

ihop med bord, hyllor och skåp. En del har klotterplank (!) på gaveln och utrymme för tavlor, som ska bytas emellanåt.

Och det är klart, att det är enklare för folk att förnya sej genom att byta tavla bakom sängen än genom att byta make.

Men all denna bråte? Och damm samlar det väl?

Och soffgruppen! En parad av högtidliga, tunga, dyra soffgrupper.

Jag kommer på mig med att nästan gå på tå och sänka rösten, då jag ska tilltala en expedient.

Uppställningarna är ekon av gamla tiders finrum. Men hur många har utrymme för finrum i dag?

Finns Kalles kaviar?

Innan jag ska ta itu med julklappsköpen, blir jag hungrig. Och så är otroligt sugen på en hård brödbit med Kalles Kaviar på.

Men denna delikatess hittar jag inte på någon smörgåshylla.

Det slutar med att jag hamnar på Operakällaren. Där kan man få allt, föreställer jag mig.

Men väl inne på den sköna, varma krogen sviker mig modet. Kan man verkligen bara beställa en hård macka?

Så jag säger till hovmästare Thomas Trägårdh, att jag vill ha något med Kalles Kaviar. Jag beslutar också att spara in på matkontot hemma genom att äta ordentligt, medan jag ändå är där.

Och inte oftare än man är på Operakällaren, så kan väl hovmästaren komponera något? Det gör han:

• Ansjovissufflé med säs innehållande Kalles Kaviar. Ett litet järn. Aaaa!

• Snöripa. Ett lätt vin. Oooooh!

• Drunken Orange (= apelsin på dojan). Frukten ligger i ett likörbad. Glass över. Aaaa!

Nu gäller det bara att övertyga tidningens ekonomidirektör om att utgiften för Kalles Kaviar är ett nödvändigt reportageutlägg.

A andra sidan kan han väl inte vilja, att mina barns mor ska säga, att pappa har supit upp julklappspengarna?

Cigarillrökare, ta er en titt på det här!

MEESTER HENK
Mild cigarill
Naturtäckblad från Java
10 st kostar 2:90 Cirkapris

BELLMAN SIESTA
Mild cigarill
Täckblad av s.k. bandtobak
10 st kostar 3:10 Cirkapris

Pröva och jämför!

Strengberg